

2012

B.A./B.Sc. (General) First Semester

Geography

Paper - I: Physical Geography – I (Geomorphology)

(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 60

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit. Credit will be given for suitable maps/diagrams. Use of stencil is allowed.

x-x-x

I. Attempt any ten of the following in about 25 words each:-

- a) Define physical geography.
- b) Which layer of earth is called NIFE?
- c) Pangea
- d) Isostasy
- e) Gondwana land
- f) Epicenter
- g) Pacific ring of fire
- h) Anticline
- i) Graben
- j) Block mountain
- k) Sea Cliff
- l) Mushroom rock
- m) Dolines
- n) Outwash Plains
- o) Lagoon

(10×2)

UNIT - I

II. What is Geography? Discuss the nature scope and divisions of geography. (10)

III. Explain the constitution of Interior of earth with suitable illustrations. (10)

UNIT - II

IV. Define Earth movements. Discuss the landforms formed by Orogenic and Epeirogenic movements. (10)

V. What is Volcanism? Discuss the causes, types and distribution of volcanoes in the world. (10)

UNIT - III

VI. Define rock. Discuss origin, types and characteristics of various types of rocks. (10)

VII. What is Plateau? Discuss their types and distribution in the world. (10)

UNIT - IV

VIII. Discuss the Aeolian processes and resultant landscapes with suitable diagrams. (10)

IX. Explain the erosional and depositional landscapes produced by fluvial processes. (10)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ
ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

**_*_

- ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀ ਦੁਸ੍ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉਤਰ 25
ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਟੀਜ਼ਿਏ:-
(ਕ) ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ।
(ਖ) ਪ੍ਰਥਵੀ ਕੀ ਕਿਸ ਪਰਤ ਕੋ NIFE ਕਹਾ ਜਾਤਾ ਹੈ?
(ਗ) ਪੈਂਜਿਆ
(ਘ) ਭੂ-ਸੰਤੁਲਨ
(ਙ) ਗੋਡਵਾਨਾ ਭੂਮਿ
(ਚ) ਤਪਕੇਂਦ੍ਰ
(ਛ) ਪੈਸਿਫਿਕ ਰਿੰਗ ਆਫ ਫਾਯਰ/ਅਗਨਿ ਕ੍ਰਾਨ
(ਜ) ਏਂਟੀਕਲਾਈਨ
(ਝ) ਗ੍ਰੇਬੇਨ/ਅਧੋਖਾਨਡ
(ਞ) ਕਲੱਕ ਪਰਵਤ
(ਟ) ਸੀ ਕਲਿਫ/ਸਮੁਦ੍ਰ ਭੂਗੁ
(ਠ) ਮਸ਼ਰੂਮ ਰੌਕ/ਛਤ੍ਰਕ ਸ਼ਿਲਾ
(ਡ) ਡੋਲਿਨਸ/ਬੋਲ ਰਸ਼
(ਢ) ਆਤਟਵਾਸ਼ ਮੈਦਾਨ/ਬਰ੍ਹਿੰਗਮਨ ਮੈਦਾਨ
(ਣ) ਲੈਂਗੂਨ/ਸਮੁਦ੍ਰਤਾਲ

ਭਾਗ-1

- ਭੂਗੋਲ ਕਯਾ ਹੈ? ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ, ਖੇਤਰ ਅੰਰ ਵਿਭਾਜਨਾਂ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ
ਕੀਜ਼ਿਏ।
- ਤਪਯੁਕਤ ਦ੍ਰਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਪ੍ਰਥਵੀ ਕੀ ਆਂਤਰਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ
ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-2

- ਪ੍ਰਥਵੀ ਕੀ ਗਤਿਯਾਂ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ। ਪਰਵਤਨ ਅੰਰ ਏਪਿਯਰੋਜੇਨਿਕ
ਸੰਘਣੀ ਹਲਚਲ ਦ੍ਰਾਸ਼ ਗਠਿਤ ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤਿਯਾਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੇ।
- ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਕਯਾ ਹੈ? ਵਿਸ਼ਵ ਮੇਂ ਜਵਾਲਾਮੁਖਿਯਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ, ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ
ਅੰਰ ਵਿਤਰਣ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-3

- ਚੜ੍ਹਾਨ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ। ਵਿਭਿਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੜ੍ਹਾਨਾਂ ਕੀ ਉਤਪਤਿ,
ਪ੍ਰਕਾਰ ਅੰਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਯਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- ਪਠਾਰ ਕਯਾ ਹੈ? ਵਿਸ਼ਵ ਮੇਂ ਇਨਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਏਵਂ ਵਿਤਰਣ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ
ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-4

- ਕਾਨ੍ਹਫ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾਯਾਂ ਅੰਰ ਪਰਿਣਾਮੀ ਭੂ-ਦ੍ਰਸ਼ਯਾਂ ਕੀ ਤਪਯੁਕਤ ਆਰੇਖਾਂ ਦੇ
ਸਾਥ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- ਨਦੀਯ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾਯਾਂ ਦ੍ਰਾਸ਼ ਉਤਪਨ ਅਪਰਦਨ ਅੰਰ ਨਿਸ਼ੇਪਣ ਭੂ-ਦ੍ਰਸ਼ਯਾਂ ਕੀ
ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।

**_*_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4)
ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਹਿਬਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

**_*_

- ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ
ਉੱਤਰ 25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
(ਅ) ਧਰਤੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਪਰਤ ਨੂੰ NIFE ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੲ) ਪੈਂਜਿਆ (Pangea)
(ਸ) ਆਈਸੋਸਟੈਸੀ/ਭੂ-ਸੰਤੁਲਨ
(ਹ) ਗੋਡਵਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ
(ਕ) ਭੂਚਾਲ ਦਾ ਕੇਂਦਰ
(ਖ) ਅੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਿੰਗ/ਅਗਨੀ ਵਰਤ
(ਗ) ਐਂਟੀਕਲਾਈਨ
(ਘ) ਗ੍ਰੇਬੇਨ/ਅਧੋਖੰਡ
(ਙ) ਬਲਾਕ ਪਹਾੜ
(ਚ) ਸਮੁੰਦਰੀ ਚੱਟਾਨ
(ਛ) ਮਸ਼ਰੂਮ ਚੱਟਾਨ
(ਜ) ਡੋਲਿਨਸ
(ਝ) ਹਿਮਨਦ ਮੈਦਾਨ
(ਞ) ਸਮੁੰਦਰੀ ਝੀਲ

ਭਾਗ-1

- ਭੂਗੋਲ ਕੀ ਹੈ? ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿ, ਕਾਰਜਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵੰਡਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਢੁਕਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

- ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹਲਚਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਓਰੇਜਨਿਕ ਅਤੇ ਐਪੀਰੇਜਨਿਕ
ਹਲਚਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭੂਮੀ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਕੀ ਹੈ? ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੀ
ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

- ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੇ ਮੂਲ, ਕਿਸਮਾਂ
ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਪਠਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

- ਢੁਕਵੇਂ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੂ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ
ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਨਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਇਰੇਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਡਿਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨਲ
ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

**_*_